

I] Úvod	13
Zásady reflexní terapie	13
K dějinám manipulační léčby	17
II] Etiologie a patogeneze	21
Morfologické hledisko	21
Teoretické implikace manipulační léčby	22
Funkční hledisko	23
Specifická funkční porucha páteře a kloubní	24
a) Vůle v kloubu a blokády	24
b) Reflexní změny u blokády	25
c) Blokáda jako kloubní fenomén	27
d) Možný mechanismus blokády a účinku manipulace	28
e) Efekt manipulace	30
f) Vznik funkčních poruch – blokády	31
Páteř a její funkce	32
Význam nervových regulací	34
Funkční poruchy páteře v dětském věku	35
Následky blokády	38
Význam poruch pohybových stereotypů	39
Patomechanismus chybných motorických stereotypů	42
Význam konstituční hypermobility	46
Reflexní faktor v patogenezi vertebrogenních poruch	47
Kořenová bolest	49
Pojem “vertebrogenní”	50
Závěry	51
III] Funkční anatomie a rentgenologie páteře	52
Obecné zásady rentgenové diagnostiky páteře	52
Technické předpoklady	53
Bederní páteř a pánve	54
a) Snímkování bederní páteře a pánve	54
b) Vyhodnocení statiky bederní páteře	56
c) Pánve	65
d) Bederní páteř	69
Hrudní páteř	75
a) Funkční anatomie	75
b) Rentgenový obraz	75
c) Posuzování z hlediska funkce	77
Krční páteř	78
a) Snímkovací technika	78
b) Funkční anatomie krční páteře	81
c) Rentgenová anatomie krční páteře	89
d) Vyhodnocování z hlediska funkce	92
e) Pohybové studie	97
f) Některé morfologické změny	103

IV] Vyšetřování a diagnostika funkčních poruch pohybové soustavy	109
Anamnéza	109
Vyšetření páteře	111
a) Vyšetření celkového postoje nemocného	111
b) Vyšetření hybnosti	113
c) Vyšetření pánve a dolních končetin	114
d) Vyšetření bederní páteře	121
e) Vyšetření hrudní páteře a žeber	125
f) Vyšetření krční páteře	131
Vyšetření periferních kloubů	139
a) Rameno	139
b) Loket	142
c) Zápěstí	142
d) Kyčelní kloub	143
e) Koleno	144
f) Chodidlo	144
g) Temporomandibulární kloub	145
Vyšetření reflexních změn (palpace)	145
a) Hyperalgetické kožní zóny (HAZ)	146
b) Reflexní změny svalové a maximální (spoušťové)body	146
c) Reflexní změny na okostici – maximální, spoušťové body ..	147
d) Změny v pojivu a hlubokých tkáních	149
e) Kořenové syndromy	149
Vyšetření rovnováhy	153
Vyšetření poruch svalové činnosti	155
a) Obecné zásady	155
b) Svaly s tendencí k oslabení	158
c) Svaly s tendencí ke zkracování	161
d) Vyšetření hypermobility (rozsahu pohybu)	165
e) Vyšetřování koordinace – motorických stereotypů	175
f) Syndromy	179
Testování	181
Postup vyšetření se zvláštním zřetelem na řetězové reakce	181
Otázky diferenciální diagnózy	184
V] Indikace terapie	187
Manipulace	187
Trakce	191
Reflexní terapie	192
Léčebná tělesná výchova	195
Léčení poruch statiky	196
Imobilizace a podpěry	197
Farmakoterapie	198
Chirurgická léčba	198
Životospráva	198
Závěry	199

VI] Terapie	200
A] Manipulační léčba	200
Všeobecné zásady techniky	200
Periferní klouby	205
a) Horní končetina	205
b) Dolní končetina	215
c) Temporomandibulární kloub	224
Páteř	225
a) Obecné zásady	225
b) Bederní páteř	226
c) Pánev	233
d) Hrudní páteř	236
e) Žebra	245
f) Krční páteř	250
B] Léčebná rehabilitace	258
Automobilizační cvičení	258
a) Automobilizace křížokyčelního kloubu	259
b) Automobilizace bederní páteře	260
c) Automobilizace hrudní páteře a žeber	262
d) Automobilizace cervikotorakálního přechodu a prvního žebra	265
e) Automobilizace krční páteře	267
f) Automobilizace některých končetinových kloubů	269
Léčebný tělocvik – obecné zásady	270
Postizometrická relaxace svalová (PIR)	270
a) Obecné zásady	270
b) Svaly v oblasti hlavy a krku	272
c) Svaly horní končetiny	277
d) Svalstvo trupu	283
e) Svaly pánve	290
f) Svaly dolní končetiny	294
Posilování oslabených svalů	299

Cvičení některých nejdůležitějších motorických stereotypů	304
a) Stoj na obou nohách	304
b) Stoj na jedné noze a chůze	305
c) Sed	308
d) Předklon	310
e) Zvedání paží	310
f) Správné nošení břemen	315
g) Dýchání	315
Opěry	316
Některé pokyny týkající se reflexní terapie	318
VII] Klinika funkčních poruch pohybové soustavy	319
A] Bolesti v zádech	319
Bolest v kříži	319
a) Bolest v kříži následkem přetížení svalů a vazů	320
b) Bolestivá kostrč	321
c) Bolestivý kyčelní kloub	322
d) Blokáda meziobratlových kloubů v oblasti bederní páteře a křížokyčelního kloubu	323
e) Bolesti v kříži způsobené lézí destičky	325
f) Sakroiliakální posun	326
g) Kombinované poruchy	326
Bolesti v hrudní páteři	327
Bolesti v krční páteři	328
B] Pseudoradikulární a jiné bolesti způsobené funkčními poruchami hybnosti	330
Bolesti dolních končetin	330
Bolesti horních končetin	331
a) Bolest v rameni	331
b) Bolest v oblasti lokte	334
c) Bolest v zápěstí	334
d) Tunelové syndromy	335
e) Kombinované poruchy	336
Cervikokraniální syndrom	336
a) Bolesti hlavy cervikálního původu	337
b) Poruchy rovnováhy	340
c) "Kvadrantový syndrom"	343

C] Onemocnění patomorfologická s významnou funkční složkou	345
Bazilární imprese a úzký páteřní kanál cervikální	345
Kořenové syndromy	346
a) Kořenové syndromy na dolních končetinách	346
b) Kořenové syndromy na horních končetinách	350
Vertebroviscerální vztahy	352
a) Obecné zásady	352
b) Tonzilitis	353
c) Plíce a pohrudnice	353
d) Srdce	354
e) Žaludek a dvanáctník	355
f) Játra a žlučník	356
g) Ledviny	356
h) Význam m. psoas a přímých břišních svalů	357
i) Gynekologické afekce a bolesti v kříži	357
Stavy po traumatu	358
VIII] Prevence funkčních poruch pohybové soustavy	362
Význam problematiky, výskyt	362
Zásady a zaměření prevence	363
Otázky životosprávy	364
Manipulace a jiné léčebné postupy za účelem prevence	368
IX] Posudková činnost a funkční poruchy pohybové soustavy	370
Otázka průceschopnosti	370
Posuzování stavů po úrazu	371
X] Postavení manipulační terapie a další perspektivy	375
<i>Slovníček odborných výrazů</i>	378
<i>Literatura</i>	380
<i>Rejstřík</i>	413